

ZŠ U Kostela Moravská Třebová

Školní preventivní strategie 2023–2026

Mgr. Eva Pallová
metodik prevence

Projednáno na pedagogické radě 28. 8. 2023

Obsah:

1. Současný stav problematiky

1.1 Hlavní aktivity

1.2 Stav školy z hlediska rizikového chování žáků, zaměření školy

1.2.1 Vztah učitel – žák

1.2.2 Skupinová práce

1.2.3 Projektové vyučování a celoškolní projekty

1.2.4 Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

1.2.5 Komunikace s rodiči, veřejností

1.2.6 Pedagogická diagnostika

1.2.7 Řešení přestupků

1.2.8 Zveřejňování informací

1.3. Stav žáků ve vztahu k rizikovému chování

2. Personální zajištění

2.1 Metodik prevence

2.2 Výchovní poradce

2.3 Pedagogové

2.4 Ředitel školy

3. Potřebnost projektu

4. Cíle projektu

4.1 Dlouhodobé cíle

4.2 Střednědobé cíle

4.3 Krátkodobé cíle

5. Vymezení cílové skupiny

6. Způsob realizace

7. Znalostní kompetence žáků

8. Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny

9. Vyhodnocení preventivní strategie

1. Současný stav problematiky

Škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit. Součástí je Minimální preventivní program. Ten je vypracováván na každý školní rok a je jednou ročně vyhodnocován – sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit.

Nárůst rizikového chování mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti patří k nejohroženější skupině. Proto je velmi důležité pokračovat v primární prevenci i v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice a dalších sociálně patologických jevech, naslouchat jejich problémům, poskytnout pomoc a informace a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni. Preventivní programy, a následně základní informace z této problematiky, se tak stávají součástí výuky.

1. 1. Hlavní aktivity

- nutnost systematického **vzdělávání** pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy, v technikách pedagogické preventivní práce, nácviky praktických psychologických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a řešení problémových situací
- systémové zavádění **etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu**, oblastí preventivní výchovy do výuky
- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny dětí a mládeže, zaměřeného na **podporu rozvoje jejich osobnosti a prosociálního chování**
- vytváření podmínek pro **smysluplné využití volného času** dětí a mládeže
- **spolupráce s rodiči** a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu
- průběžné **sledování** konkrétních podmínek a **situace** ve škole či školském zařízení z hlediska rizik výskytu patologických jevů a uplatňování různých forem a metod umožňujících **včasně zachycení ohrožených** dětí a mladistvých
- diferencované **uplatňování preventivních aktivit** a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny dětí a mládeže
- **poskytování poradenských služeb** a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky, rodiče a pedagogy

1. 2. Stav školy z hlediska patologických jevů, její zaměření

1.2.1. Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech **dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.**

1.2.2. Skupinová práce

Žáci velkou část vyučování spolupracují (práce ve dvojicích, ve skupinách, ve skupinách napříč třídami). Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí **týmové práce, řešení konfliktu** (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí vést diskuzi, dodržovat její pravidla (vyjadřovat své názory, vyslechnout názory druhých, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku). Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo **diskutovat** na základě pravidel diskuse, **sdílet** své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky. V tomto ohledu jsou využívány metody kritického myšlení, které nejen učiní výuku zajímavější, ale splňují i požadavek informovanosti.

1.2.3. Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Umožňuje intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníku. Celoškolní projekty navíc podporují spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat – starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším. V tomto ohledu je nutné zdůraznit přínos činnosti žakovského parlamentu.

1.2.4. Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe sama, ve vlastní síly a schopnosti, pozitivní vztah k okolnímu světu.

1.2.5. Komunikace s rodiči, veřejností

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace. Rodiče mají také možnost navštívit i výuku (mohou se zapojit do výuky a získávají tak možnost poznat prostředí školy a lépe pochopit potřeby svých dětí ve škole).

Rodiče jsou pravidelně informováni prostřednictvím třídních učitelů na třídních schůzkách o problematice sociálně-patologických jevů (následně i postup prevence). Rodiče každého žáka obdrží informace, které budou obsahovat nezbytná telefonní čísla a adresy, základní seznam změn chování, které by se mohly u jejich dětí vyskytnout, ale i několik užitečných rad, jak se zachovat, zjistí-li u svého potomka závislost či stane-li se jejich dítě obětí šikany. V případě zájmu je možné zprostředkovat besedu s odborníkem. V dalších letech hodláme ještě více zapojit rodiče do chodu školy.

1.2.6. Pedagogická diagnostika

Každý učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem a metodikem prevence, kteří se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.).

1.2.7. Řešení přestupků

Porušování školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Jsou sledovány i další rizikové jevy – šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření:

- a) individuální pohovor s žákem
- b) jednání s rodiči na úrovni výchovné komise

- c) doporučení kontaktu s odborníky
- d) v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
- e) v některých závažných případech oznámení Policii ČR

Třídní učitelé mají k dispozici návody, jak postupovat při zjištění rizikových jevů u žáka, tj. jednotlivé činnosti a kroky, které mají podniknout.

1.2.8. Zveřejňování informací

Informace jsou zveřejňovány na nástěnkách vhodně rozmístěných v budově školy. Informace obsahují důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.), zásady první pomoci při výskytu šikany a další informace, které se vztahují k tématům zařazených do Minimálního preventivního programu.

1.3. Stav žáků ve vztahu rizikovému chování

V rámci prevence:

- záškoláctví je důležitá spolupráce rodičů a školy (především práce třídních učitelů – stanovení pravidel pro omlouvání apod.) – pravidla a případné sankce jsou zaneseny ve školním řádu školy,
- šikany, rasismu, xenofobie jsou využívány vyučovací předměty, které se těmto negativním vlivům věnují (výchova k občanství, výchova ke zdraví...),
- užívání návykových a omamných látek je využíváno besed s odborníky a programů, v současné době není zaznamenán případ užívání OPL ve školních prostorách, sankce jsou zaneseny ve školním řádu,
- závislosti na politickém a náboženském extremismu se tomuto tématu věnují vyučovací hodiny OSV a zeměpisu, do současné doby nebyl zaznamenán případ takového extremistického chování,
- kriminality, delikvence a vandalismu škola nabízí množství školních i mimoškolních aktivit, které přispívají ke zdravému životnímu stylu a kulturním hodnotám, sankce jsou zaneseny ve školním řádu,
- netolismu a patologického hráčství jsou žákům nabízeny školní pohybové a umělecky zaměřené aktivity, s tématem závislosti se seznamují v rámci hodin OSV, v současnosti není zaznamenán případ tohoto chování,
- domácího násilí a týrání či zneužívání dětí spolupracuje škola s OSPOD podobně jako v případě ohrožování mravní výchovy dítěte,
- poruch příjmu potravy jsou věnovány hodiny výchovy ke zdraví a výchovy k občanství, případné besedy apod.,
- kyberšikany jsou využívány vyučovací předměty, které se těmto negativním vlivům věnují (informatika, OSV, výchova ke zdraví...), sankce jsou zaneseny ve školním řádu.

2. Personální zajištění prevence

2.1. Metodik prevence

Metodik prevence spoluvytváří Minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci Minimálního preventivního programu. Učitelé informují metodika o případném výskytu rizikových jevů. Metodik ve spolupráci s učitelem navrhuje optimální řešení, konzultuje situaci s žáky, rodiči, poskytuje informace o

odborné péči. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti a spolupracuje se sociálním odborem.

2.2. Výchovný poradce

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí a komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

2.3. Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy období, konzultují případné problémy, navrhuje opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace. Pedagogové spolupracují s metodikem prevence a výchovným poradcem. Třídní učitel získává rovněž přehled o osobnostních zvláštích žáků třídy a o jejich rodinném zázemí a motivuje třídu k dodržování pravidel, které jsou v souladu se školním řádem.

2.4. Ředitel školy.

Sleduje efektivitu prevence rizikových jevů. Sleduje problémy v kontextu celé školy a činí personální i organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod. Zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole, řeší aktuální problémy, které se týkají rizikového chování. Současně jmenuje školního metodika prevence, vytváří metodikovi podmínky pro další vzdělávání v oblasti specifické primární prevence a podporuje spolupráci metodika s výchovným poradcem.

3. Potřebnost projektu

Škola nepřejímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Škola rodičům jen pomáhá v rozvoji dítěte – vzděláváním a socializací ve skupině dětí. Prevence založená ve společnosti předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení jsou to orgány sociálně-právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samosprávy, poradenské instituce ve školství, duchovní sdružení, policie, kulturní střediska, zájmové organizace, podnikatelské subjekty apod. Škola usiluje o integraci primárně preventivních aktivit, které sama poskytuje, se službami specializovaných zařízení.

Za problémy v oblasti primární prevence u dětí a mládeže jsou považovány:

- nedostatečné využití stávající legislativy
- nedostatečná ochrana dětí před alkoholem a pasivním kouřením v rodině a na veřejnosti
- vysoká společenská tolerance k legálním drogám
- mobilní telefony, internet
- liberalizace drogové politiky

- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví
- podceňování primární prevence
- prevence pouze ve škole, po skončení vyučování nemožnost postihu, nekontrolovatelnost žáků
- prevence jen ve školách, absence prevence v rodinách
- neodbornost pedagogů v dané oblasti (absence právního vědomí)
- nedostatečné pravomoci školních metodiků prevence
- nechuť pedagogů vyvíjet aktivity, které nepřinášejí okamžitý viditelný výsledek

4. Cíle projektu

Základními cíli strategie primární prevence rizikového chování na období 2023-2026 jsou:

4.1. dlouhodobé cíle:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- funkční informační systém, funkční systém vzdělávání školních metodiků, vícezdrojové a víceleté financování projektů primární prevence

4.2. střednědobé cíle:

- vytváření a distribuce metodických materiálů
- zapojování rodin do života škol
- účast metodika prevence a dalších pedagogů na DVPP v oblasti prevence rizikového chování
- zapojování do grantového systému prostřednictvím vlastních projektů

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku:

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí
- přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

4.3. krátkodobé cíle:

- zmapování potřeb v oblasti primární prevence
- realizace vhodných preventivních programů
- vyhodnocení efektivity Minimálního preventivního programu
- nákup materiálů vhodných pro prevenci

Cíle primární prevence: vytváření pozitivního psychosociálního klimatu pro předcházení, podchycování a eliminování rizikového chování žáků. Prevence rizikového chování u dětí a mládeže zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

- a) násilí a šikanování,
- b) záškoláctví,
- c) kriminality, delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování,
- d) ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže,
- e) xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu,
- f) užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek,

- g) kyberšikany a dalších forem virtuálního násilí
- h) netolismu (virtuálních drog) a patologického hráčství (gambling),
- i) diváckého násilí.
- j) komerčního sexuálního zneužívání dětí,
- k) syndromu týraných a zneužívaných dětí,
- l) sekt a sociálně patologických náboženských hnutí,
- m) rizikové sportovní aktivity – prevence úrazů,
- n) rizikové chování v dopravě – prevence úrazů.

5. Vymezení cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez odborné kvalifikace. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany.

6. Způsob realizace

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou:

- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Klíčové vyučovací oblasti jsou:

- oblast přírodovědná
(např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)
- oblast zdravého životního stylu
(např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- oblast společenskovední
(proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast rodinné a občanské výchovy
(postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.)

- oblast sociálně právní
(právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast rizikového chování
(postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikánování, rasismus apod.)

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

Výchova ke zdraví

OSV

Přírodověda

Prvouka, Vlastivěda

Jazyková výchova

Výtvarná výchova

Tělesná výchova

Přírodopis

7. Znalostní kompetence žáků

1. – 5. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- osvojují si jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- rozpoznají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- osvojují si vědomosti, jak se starat o své zdraví (zdravý životní styl)
- získávají a porozumí právnímu povědomí v oblasti sociálně patologických jevů
- přijímá povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- osvojují si a využívají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- rozpoznají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- osvojuje si komunikaci se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- pojmenuje základní mezilidské vztahy
- rozpoznají projevy lidské nesnášenlivosti
- orientuje se v případech, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva (vyhledání poradenské pomoci)
- respektuje, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- osvojují si základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. – 9. ročník

- rozpoznají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- osvojují si vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- osvojují si spolupráci ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly, respektují druhé
- orientují se ve významných dokumentech upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- rozumí činnosti důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy

- rozpozná vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- vysvětluje (obhajuje) své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- rozpozná podstatu zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- osvojují si pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny na vlastní zdraví
- uvědomuje si, že zneužívání dítěte je trestné
- diskutuje o rizicích zneužívání drog, orientuje se v trestně právní problematice návykových látek
- dokáže vyhledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- bezpečně zvládá účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokáže komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- rozpozná projevy brutality a násilí zprostředkované médii a dokáže o nich diskutovat

8. Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny

Program je zaměřen na:

1. – 5. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc.-patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod., účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech

6. – 9. ročník

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) a příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

Program je zaměřen na:

- vzájemné poznávání účastníků
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzni-

ku různých typů závislostí apod.

- začlenění nových žáků do komunity třídy
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (včetně mediální výchovy, vlivu reklamy apod.,)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR a městskou policií)
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod. – preventivní programy neziskových organizací
- na základně průzkumu zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat i nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření. Realizace osvěty v rámci hodin OSV, VKZ atd. – preventivní programy neziskových organizací
- dovednost volby správné životosprávy – poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie
- přednášky, besedy a pořady věnované sexuální výchově a prevenci AIDS (absolvování vybraných pořadů dle nabídky)
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí atd.
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (projektové dny, sportovní akce, atd.)
- nabídka volnočasových aktivit
- účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
- ekologická výchova
- žakovský parlament – rozvíjí zodpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití. Je prostorem pro zapojení žáků do organizace školy. Pravidelná setkání umožňují kontinuální práci a prevenci problémů ve třídách.

Aktivity zaměřené na rodiče a veřejnost

- seznámení rodičů s MPP v rámci třídních schůzek
- nabídka konzultačních hodin třídních učitelů, výchovného poradce, školního metodika prevence
- nabídka informačních materiálů o drogách
- seznámení rodičů s postupem školy v případě problémů žáků s drogami

- na schůzkách hovořit o nebezpečí drog zejména u starších žáků, kterým rodiče povolují účast na diskotékách
- informovanost v oblasti šikany (dále i virtuální šikany)

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně negativních jevů ve škole jsou využívány práce třídních učitelů, připomínky dětí a školní samosprávy, hodiny OSV, hodiny předmětů výchovného charakteru. Zjišťování je průběžné.

9. Vyhodnocení preventivní strategie

Školní preventivní strategie a její následné vyhodnocení se zakládá zejména na Minimálním preventivním programu, který je stanovován pro každý školní rok. Pro školní rok jsou tak stanovovány obecné i konkrétní cíle.

Celkově se prevence opírá o stanovení, vyhlášky a metodické pokyny vydávané MŠMT. Cíle jsou naplňovány:

a) **v konkrétních vyučovacích hodinách** daných předmětů (OSV, výchova ke zdraví, přírodopis, zeměpis, jazyková výchova, chemie, prvouka, přírodověda, vlastivěda, výtvarná výchova, tělesná výchova)

b) **preventivními programy**, které jsou zajišťovány organizacemi

c) **projekty a programy**, které vyplývají z potřeb školy a jsou realizovány pedagogickými pracovníky školy, zejména třídními učiteli (projektové dny, projektové vyučování, exkurze, výlety, mimoškolní aktivity apod.)

Prevence je nespecifická, do níž se zapojují všichni pedagogové, a specifická, kdy škola využívá připravených a certifikovaných preventivních programů.

Hlavní oblasti, jimž se škola věnuje, jsou:

- kriminalita, delikvence, vandalismus
- šikana, kyberšikana
- drogy (alkohol, tabák a další drogy)
- netolismus a gamblerství
- rasismus, diskriminace, xenofobie
- zdravý životní styl
- záškoláctví
- dopravní výchova
- bezpečné chování

I nadále je nutné zapojení všech pedagogů pro zajištění kvalitní a účinné prevence, rozšiřování knihovny pomocí odborných materiálů, využívání aktivních metod a celkově aktivní přístup k této problematice.